

lina, ješterlih, istje (isteje), hišterna (soba za služinčad v gradovih in večjih posestvih), tnaló, svislí, senica, kozelc i. t. d. Dolenjec vinsčák strogo loči zidanico od hrama. Obe imeni sta v rabi za vinsko klet v vinogradu ali v gorici: hram je vselej lesen, zidanica pa vsa ali vsaj deloma zidana. Nabrati se bo dalo še veliko o notranjem in zunanjem okrasju hiše.¹⁾ Samo pričeti je treba, da stvari „konca ne vzamejo“, da se poslužim besed dr. Merharja iz njegove feljtonske razpravice o domači umetnosti.²⁾ Murko končno sam izpodbuja k takemu znanstvenemu delu, češ, če imajo že staroklasiški filologi učne zbirke in knjige svojih realij, koliko bolj jih je treba modernemu filologu, da se mu ne bo zdelo, kakor da tava v temi po svoji stroki, ako se ne bavi hkratu tudi z realnimi študijami o svojem narodu.

¹⁾ Tak okrasek so tudi prtíči ali prtíčki, ki doslej menda še niso nikjer omenjeni, niti v kaki zbirki nabrani. To so popirnate pole, lepo izrezljane in nazobčane, okrašene s slikami kmetskih umetnikov. Tak prtíč pripno na prednji rob deščice, na kateri so postavljene jaslice v božični dobi, s tem zastro spodnjo stran jaslic, ker bi se sicer videlo le v temni mrtvi kot. V Pleteršnikovem slovarju nista omenjena ne „prtíč“ v tem pomenu, ne „prtíček“.

²⁾ Dr. Ivan Merhar, Umetnost na kmetih v ilustr. narodnem koledarju za leto 1907., str. 120–134.

Kralj Matjaž in Alenčica.

Kralj Matjaž in Alenčica

jadrna šarca jezdita,
jezdita jadrna šarca dva skozi gozd zelen.

Deklici pade v srce bolešt,
kakor iz daljnih dalj težka vest,
segel je bajnih glasov šelest v zeleneči sen.

„Groza je v senci strmečih hoj . . .
Reci, razloži mi, vitez moj:
pot je izgubil nebeški soj in je mrknil plah . . .“

„Nič se ne boj, golobica ti!
Kaj bi ti ledenela kri:
sladka usoda ti govori tu o črnih gorah.

Tajnosti poln ti šepet šepeta; ,
ura velika že plava z neba,
ko boš sredi gozda šumečega žena mojá!“

Vladimir Levstik.